

Wat eten we vandaag? De oso-bes?

De belangstelling voor het oogsten van vruchten en andere plantendelen uit eigen tuin is sinds enige tijd erg toegenomen. Het gaat dan niet om oogsten uit de klassieke moestuin maar om 'gewone' tuinen met eetbare onderdelen van bomen, struiken, vaste planten, kruiden et cetera. Ook in de jaren zeventig was er een periode met veel belangstelling voor het oogsten uit eigen tuin en openbaar groen. Ik herinner mij plukstruiken als extra categorie voor het openbaar groen, naast gematigd sierplantsoen en bosplantsoen. Wat dat betreft weinig nieuws onder de zon, zou je zeggen. Toch is er veel belangstelling voor en daarom hield ik laatst op Trompenburg Tuinen & Arboretum een inleiding onder de titel 'Vruchtbaar Trompenburg'.

Van veel planten in onze collectie – die we vooral als sierplanten beschouwen – is wel iets eetbaars te halen. Een aantal heb ik voor het voetlicht gehaald en daarbij iets verteld over de bruikbare

eigenschappen voor jams, geleien en taarten. Ook het maken van likeuren kwam aan bod. Heel wat planten blijken geschikt om lekkere dingen mee te maken. Het zijn er zo veel dat het moeilijk is om uitputtend te zijn. Zo bleek dat er in eigen tuin ook verrassingen te vinden zijn.

Indian Plum, de bes van *Oemleria cerasiformis*

Wie kent bijvoorbeeld de oso-bes, of Indian Plum? Ik kwam het tegen bij het raadplegen

Oemleria cerasiformis, vrucht

Foto: Walter Sigmund (via internet)

van de literatuur. Een struik die wij al jaren in de collectie hebben, maar waar ik nooit op deze – eetbare – manier naar heb gekeken. Sterker, ik heb er nooit vruchten aan ontdekt. We hebben het over de uit noordwestelijk Noord-Amerika afkomstige *Oemleria cerasiformis*. Het is een opvallende, lage en bossige, uitlopervormende struik die vroeg in het jaar bloeit.

De bloemen verspreiden een aparte zoetkruidige geur. Ik heb ze in Noord-Amerika gezien, in de ondergroei op vochtige plekken in bossen. Dat was eind maart, en de

Oemleria cerasiformis, mannelijke bloemen

Foto: Ineke Vink

struiken stonden in volle bloei. Vanaf ver meende ik een witbloeiende *Ribes sanguineum* te zien, een struik die ik daar met regelmaat bloeiend aantrof in de bossen. De vorm van de bloeiwijze heeft wel wat weg van de rode ribes en ook de bloeitijd komt overeen. Van dichtbij bleek het een andere struik. Jammer: geen witte rode ribes ontdekt!

Mannelijke of vrouwelijke exemplaren?

Weer thuis bleek de struik al jaren op Trompenburg te staan. Daar was hij mij in de bloeitijd helaas nooit opgevallen, net zo min als dat ik de vruchten ooit had gezien. Dat kan kloppen, want *Oemleria* is éénslachtig, tweehuizig, dus met mannelijke en vrouwelijke exemplaren. De mannelijke exemplaren – die op Trompenburg staan – hebben een meer opvallende bloeiwijze en zien we vaker in

de handel. Terugkijkend naar de foto's uit Noord-Amerika zie ik nu pas het verschil in bloeiwijze (de kroonblaadjes bij de vrouwelijke bloem zijn kleiner en staan meer uit). Maar goed, hoe komen we aan een vrouwelijk exemplaar? Zijn die nog wel aan te treffen in collecties in West-Europa? Op De Dreijen in Wageningen stonden ooit een mannetje en een vrouwtje naast elkaar. Blijkbaar is er toch meer gehecht aan de sierwaarde dan aan de vruchtdracht van *Oemleria*. De tweede naam *cera-*

siformis (kersvormig) is niet voor niets gekozen en geeft al aan wat er te verwachten valt van de vruchten. Grappig is dat de vrucht geen bes is. *Oemleria* behoort tot de roosachtigen (Rosaceae) en wordt geassocieerd in de onderfamilie van de Amygdaloideae. Daartoe behoren ook de pruim, de kers, de abrikoos en de amandel. Allen hebben een steenvrucht. Navraag bij diverse kwekers en controle van de bloemen op geslacht bevestigde dat wij voornamelijk mannetjes vermeerderen. Maar, verrassing, iemand is ook begonnen met een poging vrouwtjes te vermeerderen. Wie weet kunnen we binnen afzienbare tijd eindelijk deze oso-bes/Indian Plum zelf plukken. En nu maar hopen dat de oogst en vooral de smaak niet tegenvalt! □

Oemleria cerasiformis, vrouwelijke bloemen

Foto: Ineke Vink